

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 127/03-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júna 2003 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. H., B., vo veci porušenia jeho základných práv podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Okresného úradu justičnej polície Policajného zboru Bratislava III, č. OÚV 807/03-BA-97 z 25. augusta 1997, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tz 20/02 z 5. septembra 2002 a uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava I č. 2 Pv 44/02 z 12. februára 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 13. marca 2003 doručené podanie M. K. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. H., B., označené ako „Ústavná sťažnosť proti porušovaniu ľudských práv a slobôd

vyplývajúcich z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ústavných práv priznaných Ústavou SR podľa čl. 127 Ústavy SR“ s prílohami. Z jeho obsahu o. i. vyplynulo:

«Uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra SR, Okresného úradu justičnej polície PZ v Bratislave III. (predtým MV SR, Okresný úrad vyšetrovania PZ v Bratislave III.) č. OÚV 807/03-BA-97 zo dňa 25. 8. 1997 podľa § 160 ods. 1) Tr. por. mi bolo vznesené obvinenie za tr. čin ublíženia na zdraví podľa § 224/1 Tr. zák., lebo v tom čase zistené skutočnosti nasvedčovali tomu, že bol spáchaný trestný čin a že bol dostatočne odôvodnený záver, že dňa 13. 7. 1996 o 09.50 hod. som jazdil v Bratislave, po Lachovej ulici smerom k Šustekovej ul. v ľavom jazdnom pruhu, pričom pri zastávke „Lachová“ som zrazil chodkyňu M. M., bytom B., ktorá prechádzala vozovku z pravej strany, ktorá pri dopravnej nehode utrpela ťažké zranenie a to zlomeninu panvy vľavo s dobou práceneschopnosti 2-3 mesiace. ...

Dňa 14. júla 1999 Prezident SR svojím rozhodnutím vyhlásil amnestiu, ktorá je publikovaná v Zbierke zákonov pod č. 172/99 Z. z. ...

Napriek tomu, že som bol účastný amnestie podľa čl. I. za použitia čl. VI. Rozhodnutia Prezidenta republiky zo dňa 14. 7. 1999 o amnestii, odporca I., II. voči mne trestné stíhanie nezastavil podľa 172 ods. 1) písm. d) Tr. por. s poukazom na § 11 ods. 1) písm. a) Tr. por.

Trestné stíhanie od vyhlásenia amnestie pre tr. čin podľa § 224 ods. 1) Tr. zák. bolo voči mne naďalej vedené aj po 14. 7. 1999 až do dňa 22. 1. 2002 a to napriek tomu, že bolo neprípustné a z dôvodu vyhlásenej amnestie trestnosť skutku zanikla.

Trestné stíhanie voči mne vyšetrovateľ OÚV PZ Bratislava III. zastavil až uznesením zo dňa 22. 1. 2002 podľa § 72 ods. 1 písm. c) Tr. por., lebo nebolo dokázané, že som skutok spáchal. ...

V uznesení o zastavení trestného stíhania vyšetrovateľ uviedol, že voči mne zastavuje trestné stíhanie za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1, 2) Tr. zák. V uznesení o zastavení trestného stíhania pri opise došlo k nesprávnosti a to v tom, že vyšetrovateľ uviedol právnu kvalifikáciu skutku aj podľa § 224 ods. 2) Tr. zák. Takto moje konanie nikdy nebolo kvalifikované, čo je zistiteľné zo spisu, pretože Okresný prokurátor Bratislava I.

podal voči mne viacnásobne obžalobu pre tr. čin podľa § 224 ods. 1) Tr. zák. a to aj potom, čo som bol účastný amnestie a trestnosť skutku zanikla. ...

Dňa 15. 1. 2003 bolo môjmu obhajcovi doručené uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 3 Tz 20/02 zo dňa 5. 9. 2002 s tým, že Najvyšší súd SR vyslovil, že: „uznesením vyšetrovateľa OÚV PZ Bratislava III. zo dňa 22. 1. 2002 ČVS: OÚV-8067/03-Ba-97 bol porušený zákon v ust. § 2 ods. 5) a § 172 ods. 1) písm. c) Tr. por. v prospech obvineného M. K.“.

Toto uznesenie vyšetrovateľa zrušil, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a vyšetrovateľovi OÚV PZ Bratislava III. prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. ...

Vyšetrovateľ Okresného úradu justičnej polície PZ Bratislava III. napriek tomu, že trestnosť skutku zanikla z dôvodu amnestie, uznesením zo dňa 9. 1. 2003 rozhodol o pribratí Ústavu súdneho inžinierstva v Žiline na podanie znaleckého posudku v mojej trestnej veci vedenej za tr. čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1) Tr. zák. ...

Proti tomuto uzneseniu som podal sťažnosť prostredníctvom svojho obhajcu dňa 15. 1. 2003 a žiadal som, aby toto trestné stíhanie bolo zrušené a trestné stíhanie voči mne zastavené z dôvodu zániku trestnosti a mojej účasti na vyhlásenej amnestii. ...

Okresný prokurátor tejto sťažnosti, v ktorej som navrhoval zastaviť trestné stíhanie pre amnestiu, nevyhovel v rozpore s mne vzneseným obvinením zo dňa 25. 6. 1997. Uviedol, že som stíhaný pre tr. čin podľa § 224 ods. 1, 2) Tr. zák., čo nezodpovedá skutočnosti a pravde. Moju sťažnosť zamietol a amnestiu, ktorej som účastný nerešpektoval. Moja sťažnosť bola zamietnutá uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava I. č. 2 Pv 44/02 zo dňa 12. 2. 2003. ...

Dňa 27. 2. 2003 som opätovne požiadal Okresného prokurátora Bratislava I. o zastavenie trestného stíhania, ktoré je voči mne neprípustné z dôvodu amnestie a to podaním cestou svojho obhajcu. ...

Okresný prokurátor Bratislava I. na tento návrh do dnešného dňa nereagoval.

Odporca v I. rade porušil voči mne čl. 6 ods. 1) Dohovoru a to právo na spravodlivý proces tým, že mi nedoručil sťažnosť pre porušenie zákona, ktorú podal voči mne Generálny prokurátor SR. Tým som sa nemohol k tejto sťažnosti vyjadriť. Mojm vyjadrením by som

upozornil na nedôvodnosť postupu Generálneho prokurátora SR, ako aj na to, že som účastný amnestie a že trestnosť skutku zanikla. Neumožnil mi zvoliť si obhajcu a predniesť svoju obhajobu a stanovisko k návrhu GP SR, čím boli porušené moje práva v čl. 6 ods. 3 písm. b, c) Dohovoru.

Taktiež by som poukázal na to, že v uznesení vyšetrovateľa, ktoré Generálny prokurátor SR napadol sťažnosťou pre porušenie zákona, je chyba v opise spočívajúca v tom, že právna kvalifikácia skutku, za ktorý som bol vinený, bola od počiatku len v kvalifikácii podľa § 224 ods. 1) Tr. zák.

Týmto postupom odporcu I. došlo k porušeniu rovnosti zbraní, čo je zásada spravodlivého procesu, pretože odporca I. rozhodoval o mne bezo mňa, resp. nedal mi právo, aby som sa k sťažnosti pre porušenie zákona, podanej GP SR vyjadril. V podstate bolo o mne rozhodované bezo mňa a nebolo mi umožnené ani právo na obhajobu a odporca v I. rade mi uprel právo domáhať sa svojho práva pred súdom a to tým, že som nemal možnosť podať svoje stanovisko k sťažnosti GP SR. Podotýkam, že zastavením trestného stíhania zanikla plná moc môjho pôvodne zvoleného obhajcu. Mal som právo na to, aby mi bola daná možnosť zvoliť si obhajcu podľa § 37 ods. 1) Tr. por.

Teda postupom odporcu boli porušené moje práva na spravodlivý proces, právo na obhajobu a rovnosť zbraní v konaní pred odporcom I.

Odporca v III. rade môjmu obhajcovi doručil uznesenie odporcu v I. rade, ako hotovú vec rozhodnutú na základe sťažnosti Generálneho prokurátora SR. Takýmto postupom porušil moje práva v čl. 6 ods. 1, 3 písm. b, c) a v čl. 46 ods. 1) Dohovoru a čl. 8 ods. 2) LPS, čl. 17 ods. 2) a čl. 50 ods. 3) Ústavy SR.

Odporca v II. a III. rade porušil moje práva v čl. 8 ods. 2) Listiny základných práv a slobôd a v čl. 17 ods. 2) Ústavy SR, pretože napriek tomu, že som účastný amnestie a trestnosť skutku, za ktorý som bol obvinený jej vyhlásením, t. j. 14. júla 1999, zanikla, naďalej ma stíhajú pre trestný čin, ktorý trestným činom nie je.

Podľa § 2 ods. 1) Tr. por. „nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený ináč, než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon“.

Podľa čl. 2 ods. 2) Ústavy SR „štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý stanoví zákon“.

Nikdy som nebol obvinený z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1, 2) Tr. zák., čo odporcovia II., III. veľmi dobre vedia. Odporca I. mal a mohol zistiť zo spisu. Nikdy som nebol upozornený na prísnejšiu kvalifikáciu skutku, za ktorý som bol vinený.

Dokonca odporca v II. rade dvakrát podal na mňa obžalobu na Okresný súd Bratislava V. potom, čo bola amnestia už vyhlásená pre trestný čin podľa § 224 ods. 1) Tr. zák. ...

Pokračovať v trestnom stíhaní pre skutky, u ktorých došlo k zániku trestnosti z dôvodu vyhlásenej amnestie, je v rozpore s čl. 17 ods. 2) Ústavy SR.

Vzhľadom na predom uvedený skutkový stav, ako aj poukaz na porušenie mojich práv na spravodlivý proces, porušenie práv na obhajobu, porušenia zásad rovnosti zbrani, ako aj s prihliadnutím na tú skutočnosť, že je voči mne naďalej vedené trestné stíhanie pre skutok, ktorého trestnosť zanikla, žiadam, aby Ústavný súd SR prijal moju sťažnosť v rozsahu mojich návrhov a tejto sťažnosti vyhovel.

Lehotu na podanie ústavnej sťažnosti v trvaní dvoch mesiacov odvíjam od doručenia uznesenia Najvyššieho súdu SR, ktoré bolo doručené môjmu obhajcovi dňa 15. 1. 2003.

Mám však za to, že v danom prípade je taký naliehavý záujem rozhodnúť o mojej ústavnej sťažnosti, že počítanie akýchkoľvek lehôt je právne irelevantné, pretože pokiaľ došlo k obnoveniu trestného stíhania mojej osoby pre trestný čin podľa § 224 ods. 1) Tr. zák. napriek tomu, že som bol účastný amnestie od 5. 9. 2002 (čo je dátum rozhodnutia odporcu I. o SPZ), trvá porušovanie mojich ústavných práv v čl. 17 ods. 2) Ústavy SR do dnešného dňa.»

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ napáda:

- „1. Uznesenie Najvyššieho súdu SR spzn. 3 Tz 20/02 zo dňa 5. 9. 2002
2. Uznesenie Okresnej prokuratúry Bratislava I. č. 2 Pv 44/02 zo dňa 12. 2. 2003
3. Uznesenie vyšetrovateľa Ministerstva vnútra SR, Okresného úradu justičnej polície PZ v Bratislave III. (predtým MV SR, Okresný úrad vyšetrovania PZ v Bratislave III.) č. OÚV 807/03-BA-97 zo dňa 25. 8. 1997.“

Na základe uvedeného sťažovateľ požiadal, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tz 20/02 zo dňa 5. 9. 2002, ako aj uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava I. č. 2 Pv 44/02 zo dňa 12. 2. 2003 a uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra SR, Okresného úradu justičnej polície PZ v Bratislave III. (predtým MV SR, Okresný úrad vyšetrovania PZ v Bratislave III.) č. OÚV 807/03-BA-97 zo dňa 25. 8. 1997 boli porušené práva M. K. v článku 6 ods. 1, 3 písm. b, c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 8 ods. 2) Listiny základných práv a slobôd a ústavného zákona č. 23/91 Z. z. a čl. 17 ods. 2), čl. 46 ods. 1) a čl. 50 ods. 3) Ústavy Slovenskej republiky pre porušenie práv sťažovateľa na spravodlivý proces, rovnosť zbraní a porušenie práv na obhajobu.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR spzn. 3 Tz 20/02 zo dňa 5. 9. 2002, ako aj uznesenie Okresnej prokuratúry Bratislava I. č. 2 Pv 44/02 zo dňa 12. 2. 2003 a uznesenie vyšetrovateľa Ministerstva vnútra SR, Okresného úradu justičnej polície PZ v Bratislave III. (predtým MV SR, Okresný úrad vyšetrovania PZ v Bratislave III.) č. OÚV 807/03-BA-97 zo dňa 25. 8. 1997 sa zrušujú a zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce vzhľadom k tomu, že stratili podklad a vyšetrovateľovi Ministerstva vnútra SR, Okresného úradu justičnej polície PZ v Bratislave III. (predtým MV SR, Okresný úrad vyšetrovania PZ v Bratislave III.) sa prikazuje, aby vo veci znovu konal a rozhodol a podľa § 172 ods. 1 písm. d) Tr. por. s poukazom na ust. § 11 ods. 1) písm. a) Tr. por. trestné stíhanie proti M. K. zastavil z dôvodu, že sa na menovaného vzťahuje amnestia Prezidenta republiky SR podľa čl. I. za použitia čl. VI. amnestie, vyhlásenej v Zbierke zákonov SR č. 172/99 Z. z.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky [(ďalej len „ústava“) a s účinnosťou od 1. januára 2002] oprávnený konať o sťažnostiach, ktorými fyzické osoby alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podmienky konania o sťažnostiach sú upravené v ustanoveniach § 20 ods. 1 a § 49 až 56 zákona

Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie všeobecnej alebo osobitnej podmienky je dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Medzi tie podmienky konania, ktoré ústavný súd skúma pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti, patrí aj jeho právomoc na jej prerokovanie a rozhodnutie, keďže na konanie a rozhodovanie o porušení základných práv fyzickej alebo právnickej osoby je ústavný súd oprávnený len vtedy, ak im ochranu neposkytujú iné súdy.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa ústavný súd zohľadnil, že tento namietal predovšetkým porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“). K ich porušeniu má dochádzať postupom označených orgánov činných v trestnom konaní, ktoré nerešpektujú amnestiu prezidenta republiky zo 14. júla 1999 (čl. I a VI), a keďže podľa tvrdenia sťažovateľa jej je v plnom rozsahu účastný, trestné stíhanie malo byť voči nemu zastavené ako neprípustné (§ 172 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku v spojení s § 11 ods. 1). Ústavný súd v tejto súvislosti ustálil, že sťažovateľ v podstate namietal nezákonný postup orgánov činných v prípravnom trestnom konaní (porušujúci jeho základné práva) spočívajúci v jeho pokračujúcom trestnom stíhaní, hoci podľa jeho tvrdenia naďalej existuje (pretrváva) dôvod na jeho zastavenie pre neprípustnosť na základe amnestie prezidenta republiky zo 14. júla 1999. Keďže trestné stíhanie sťažovateľa pokračuje i naďalej a keďže tento nebol v etape prípravného trestného konania (a s využitím žiadosti dozorovému prokurátorovi o preskúmanie postupu vyšetrovateľa) úspešný, podľa jeho názoru je o ochrane jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 listiny oprávnený konať a rozhodnúť už len ústavný súd.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa preto skúmal, či na ochranu svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 listiny mal

sťažovateľ k dispozícii len prostriedky dozoru nad zákonnosťou prípravného trestného konania alebo či sa ochrany svojich práv môže aj naďalej účinne domáhať v systéme všeobecného súdnictva (napríklad v ďalšom štádiu trestného konania po vznesení obžaloby podľa § 176 Trestného poriadku), a zistil, že tomu tak je. Na skutočnosť, že naďalej prebieha trestné konanie, pre ktoré je daný niektorý z dôvodov neprípustnosti, sú totiž súdy povinné prihliadať jednak pri predbežnom prejednaní obžaloby [§ 188 písm. c) Trestného poriadku] v rámci rozhodovania súdu na hlavnom pojednávaní (§ 223 ods. 1 Trestného poriadku) a napokon aj odvolací súd v odvolacom konaní [§ 257 písm. b) Trestného poriadku]. Vo všetkých týchto prípadoch sú to všeobecné súdy, a nie ústavný súd, ktoré sú oprávnené zastaviť trestné stíhanie pre niektorú z okolností odôvodňujúcich jeho zastavenie aj po vznesení obžaloby. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd uzavrel, že aj keď voči sťažovateľovi prebieha trestné stíhanie nachádzajúce sa v etape prípravného konania, na ochranu svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 listiny má k dispozícii procesné prostriedky a účinné právne prostriedky nápravy v systéme všeobecného súdnictva, ktorými sa môže domôcť zastavenia trestného stíhania pre neprípustnosť, a tým aj ochrany označených základných práv.

Keďže ústavný súd zistil, že v systéme všeobecného (trestného) súdnictva má sťažovateľ k dispozícii účinné právne prostriedky nápravy porušenia svojich základných práv, odmietol jeho sťažnosť v tejto časti pre nedostatok svojej právomoci.

Rovnako ústavný súd posúdil aj sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho práv podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ku ktorému malo dôjsť v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky [ďalej len „najvyšší súd“ (sp. zn. 3 Tz 20/02)]. Sťažovateľ totiž požadoval, aby ústavný súd po vyslovení porušenia týchto práv zrušil všetky označené rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní a napokon sám rozhodol o zastavení trestného stíhania pre jeho neprípustnosť (z dôvodu amnestie). Ústavný súd preto uvádza, že bez ohľadu na skutočnosť, k údajnému porušeniu ktorých základných práv alebo slobôd sťažovateľa a pred ktorým orgánom (a či podľa ústavy alebo dohovoru) malo dôjsť, rozhodnúť

o zastavení trestného stíhania pre neprípustnosť sú oprávnené orgány činné v trestnom konaní (vyšetrovateľ, resp. prokurátor podľa § 172 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku v prípravnom trestnom konaní) alebo všeobecné súdy (po vznesení obžaloby podľa § 188 písm. c), § 223 ods. 1 a § 257 písm. b) Trestného poriadku), a nie ústavný súd.

Keďže aj v tejto časti svojej sťažnosti sťažovateľ v konečnom dôsledku požadoval také konanie a rozhodnutie ústavného súdu, na ktoré nie je oprávnený (zastavenie trestného stíhania pre neprípustnosť), bolo ju tiež potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júna 2003